

A Pécsi Ítéltábla a Papp Gábor Ügyvédi Iroda által képviselt **I.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) I. rendű és **II.rendű felperes neve** (II. rendű felperes címe) II. rendű felpereseknek - a dr. Miklós Endre ügyvéd által képviselt **I.rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe) I. rendű és I.rendű alperes neve I. rendű alperes által képviselt **II.rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe) II. rendű alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Kaposvári Törvényszék 2013. április 25. napján kelt, 19.P.21.746/2012/13. számú ítélete ellen az I. rendű alperes 14. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek 15 nap alatt egyetemlegesen 10.000 (tízezer) forint + ÁFA másodfokú eljárásban felmerült költséget.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a Magyar Állam javára, az illetékes állami adóhatóság felhívására - az ott írt időben és módon - 48.000 (negyvennyolcezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy néhai **Cs.A-né**, a felperesek édesanyja 2010. április 20. napján hunyt el. Végakarátának megfelelően hamvait a **b-i** ... Köztemetőben helyezték el 2010. május 5 napján, a szülei nyughelyéül szolgáló sírban. 2011. év tavaszán házastársa, néhai **Cs.A.** az urnát kivetette, és a sírkövét elbontotta - annak ellenére, hogy a sírhely feletti rendelkezési jog a II. rendű felperes házastársát, **Cs.Gy-t**ötte illette meg, és az intézkedéshez ő nem adott hozzájárulást. A sírhelybontás nyomán tett feljelentés ügyében a **b-0** kerületi Rendőrkapitányság folytatott nyomozást, melyben megállapította, hogy néhai **Cs.A.** hamis magánokiratok felhasználásával rendelkezett néhai **Cs.A-né** exhumálásáról és az urna eltávolításáról. Időközben azonban néhai **Cs.A.** is elhunyt. Néhai **Cs.A.** kérésére eltartója, az I. rendű alperes 2011. szeptember 5. napján **B-on** temette el mind néhai **Cs.A.**, mind néhai **Cs.A-né** hamvait. A **b-i** temetőben a sírhely feletti rendelkezési jog az I. rendű alperest illeti. A felperesek felhívták az alpereseket néhai **Cs.A-né** hamvainak kiadására, azonban ez nem történt meg, és a sír megbontásához az I. rendű alperes a hozzájárulását megtagadta.

A felperesek módosított keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperesek megsértették a felperesek kegyeleti jogait azáltal, hogy a felperesek édesanyjának, néhai

Cs.A-nénak a hamvait - azt követően, hogy azokat **Cs.A.** jogellenesen szerezte meg - a **b-i** temetőben néhai **Cs.A.**sal közös síhelyre temették el, majd a hamvak kiadása iránt a felperesek felszólítása ellenére sem intézkedtek.

Kérték továbbá kötelezni az alpereseket a jogsértés abbahagyására, valamint azt, hogy a bíróság tiltsa el az alpereseket a további jogsértéstől.

Kérték emellett, hogy a bíróság ítéletével pótolja az I. rendű alperes hozzájáruló nyilatkozatát, hogy a **b-i** köztemetőben néhai **Cs.A-né** hamvait tartalmazó urnát exhumálják és azt az I. és II. rendű felperesek részére kiadják.

Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Arra hivatkoztak, hogy a tartási szerződésben foglalt kötelezettségüknek tettek eleget, amikor az eltartott, néhai **Cs.A.** kérésének megfelelően a néhai **Cs.A.** által már kihantoltatott urnát néhai **Cs.A.** hamvaival együtt **B-on**, a szülőfalujukban temették el.

A Kaposvári Törvényszék, mint elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az I. rendű alperes néhai **Cs.A-né** felperesi hozzátartozó vonatkozásában az elhunyt emlékéhez fűződő kegyeleti jogot megsértette azzal, hogy a néhai végakarata ellenére a hamvait tartalmazó urnát a **b-i** temetőben eltemettette.

Ezért kötelezte az I. rendű alperest a jogsértő magatartás abbahagyására, és eltiltotta a további, ezzel összefüggő jogsértéstől.

Egyúttal a bíróság ítéletében pótolta az I. rendű alperes azon hozzájáruló nyilatkozatát, hogy a **b-i** köztemetőben néhai **Cs.A-né** hamvait tartalmazó urnát exhumálják és azt az I. és II. rendű felperesek részére kiadják.

Kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az I. és II. rendű felperes részére egyetemlegesen 31.750 forint perköltséget. Kötelezte továbbá az I. rendű alperest, hogy az illetékes állami adóhatóság külön felhívására, a Magyar Állam javára fizessen meg 36.000 forint feljegyzett eljárási illetéket.

A fentieket meghaladóan a keresetet elutasította.

Kötelezte egyúttal az I. és II. rendű felperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a II. rendű alperes részére 25.000 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság ítéletét a Ptk.85.§-ának (3) bekezdésére, 84.§-ának (1) bekezdésére, 5.§-ának (1)-(3) bekezdésére, valamint a temetkezési tevékenységről szóló 1999. évi XLIII. törvény 22.§-ának (1) bekezdésére alapította.

Az elsőfokú ítélettel szemben az I. rendű alperes nyújtott be fellebbezést, melyben annak megváltoztatását és a vele szemben előterjesztett kereset teljes elutasítását kérte. Előadta, hogy az I. rendű alperes szerződéses örökösként néhai **Cs.A.** végakarátát teljesítette, amikor a korábbi házastársak hamvait **B-on** temettette el. Álláspontja szerint annak nem volt jelentősége a perben, hogy néhai **Cs.A-né** hamvai hogyan kerültek néhai **Cs.A.**hoz.

Véleménye szerint az eljárás során is kiderült, hogy néhai **Cs.A.** és néhai **Cs.A-né** közösen döntöttek arról, hogy hol kívánják magukat végső nyugalomba helyeztetni.

Cs.A. váltotta meg a **b-i** sírhelyet, így függetlenül attól, hogy **Cs.Gy-t**öt jelölték meg praktikussági szempontból rendelkezési jogosultnak, mégis **Cs.A.** volt a **b-i** sírhely felett a rendelkezni jogosult.

Hangsúlyozta, hogy nem az ő tevőleges magatartásának következménye volt a néhai **Cs.A-né** hamvainak **b-i** sírkertből való eltávolítása. Nem ő sértett kegyeleti jogot, nem ő háborította a nyughelyet.

Utalt arra, hogy a **b-i** sírhely gazos, gondozatlan volt.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. Kiemelték, hogy néhai **Cs.A-né** hamvainak kihantolása, újbóli eltemetése jogsértő módon nem néhai **Cs.A-né** végakaratainak megfelelően, a sírhely felett rendelkezésre jogosult személy hozzájárulásának hiányában és hamis okiratok alapján történt.

Előadták, hogy az újratemetést megelőzően felkeresték az I. rendű alperest édesanyjuk hamvainak kiadása céljából, aki azt is tagadta, hogy tudna a hamvak hollétéről.

Hangsúlyozták, hogy az I. rendű alperes néhai **Cs.A.**sal kötött tartási szerződést, és kizárólag az eltartott temetésére vállalhatott kötelezettséget, néhai **Cs.A.** állítólagos végakarata pedig nem bizonyította.

Ezzel szemben tanúvallomásokkal bizonyították néhai **Cs.A-né** végakaratait.

Az elsőfokú eljárás során beszerezett okiratokból egyértelmű, hogy a **b-i** sírhely feletti rendelkezésre jogosult személy **Cs.Gy-t** volt, annak pedig véleményük szerint nincs jelentősége, hogy milyen okból szerzett rendelkezési jogosultságot.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást túlnyomórészt helyesen állapította meg, abból lényegében helyes indokok alapján, helyes jogi következtetést vont le, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján fellebbezett részében helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a tényállást az alábbiakkal egészíti ki, illetőleg pontosítja:

Az I. rendű alperesnek néhai **Cs.A-né** a nagynénje volt, a II. rendű alperes pedig az I. rendű alperes gyermeke.

Az alperesek 2011. május 26-án kötöttek tartási szerződést néhai **Cs.A.**sal, melynek 3. pontjában vállalták, hogy halála esetén őt kívánságának megfelelően hamvasztással, illően eltemetetik.

A **b-i** Rendőr-főkapitányság 0 kerületi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Bűnüldözési Alosztálya 01100-1777/2011.bü. számú, 2011. október 11. napján kelt határozatával megszüntette a magánokirat hamisítás vétségének megalapozott gyanúja miatt néhai **Cs.A.**sal szemben indult nyomozást a gyanúsított halála miatt. A határozat indokolásában rögzítette, hogy **Cs.A.** készítette és használta fel a feljelentéssel érintett és lefoglalt 6 db hamis magánokiratot, amely néhai **Cs.A-né b-i** exhumálását lehetővé tette.

A másodfokú bíróság az ítélet jogi indokolását az alábbiakkal egészíti ki:

A temetőkről és temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény a temetés és az újratemetés idején is hatályos 19.§-ának (2) bekezdése szerint az eltemetés módjára és helyére nézve az elhunyt életében tett rendelkezése az irányadó. Ennek hiányában az eltemetés módját és helyét az határozza meg, aki a temetésről gondoskodik vagy arra köteles lenne (19.§ (3) bekezdés).

A temetés sorrendjéről ugyanezen jogszabály 20.§-ának (1) bekezdése rendelkezik:

- a) aki a temetést szerződésben vállalta,
- b) akit arra az elhunyt végrendelete kötelez,
- c) végintézkedés hiányában elhunyt temetéséről az elhalálozása előtt vele együtt élő házastársa vagy élettársa,
- d) az elhunyt egyéb közeli hozzátartozója (Ptk.685.§-ának b) pontja) a törvényes öröklés rendje szerint.

A jelen esetben a felperesek állították, hogy azért került a **b-i** ... Köztemetőben elhelyezésre néhai **Cs.A-né** hamvait tartalmazó urna, mert az volt az elhunyt végakarata, hogy a szülei sírhelyén nyugodjék. Ezt a tényt az I. rendű alperes tagadta, azonban a felperesek állításukat tanúvallomásokkal támasztották alá:

Cs.Gy-t tanú előadta, hogy „azt is elmondta (néhai **Cs.A-né**), hogy a szüleivel **b-en** szeretne majd halálát követően nyugodni... Egyébként 2002. évben **Cs.A.** és **Cs.A-né** már a lejárát előtt megváltani kívánták a sírhelyet további 25 évre" (Kaposvári Törvényszék 19.P.21.746/2012/8. számú jegyzőkönyv 5. oldal 1. bekezdése). Ugyanezen tárgyaláson **B.A.** tanú megerősítette, hogy „néhai **Cs.A-né** végakarata tudomásom szerint az volt, hogy szülei sírhelyén nyugodjék halálát követően, kötődött a szüleihez, illetőleg a gyermekei is ekkoriban **b-en** éltek, erre is tekintettel volt. Családi körben erről szó esett, és én is hallottam ezt tőle... Erre utal az is, hogy korábban, 2002. évben, 10 évvel a lejárát előtt meghosszabbították újabb 25 évre a sírhely megváltását" (8. számú jegyzőkönyv 6. oldal utolsó bekezdése).

A fentiekre tekintettel tehát néhai **Cs.A-né** végakarata az volt, hogy a **b-i** ... Köztemetőben temessék el - ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg. Ezért annak már nem volt jelentősége, hogy a vele együtt élő házastársának - aki a temetéséről gondoskodni volt köteles - mi a szándéka néhai **Cs.A-né** hamvaival.

Kétségtelen, hogy néhai **Cs.A.** jogsértően járt el, amikor hamis magánokiratok felhasználásával néhai **Cs.A-né**t kihantoltatta. Az ő tevékenységéért azonban az alperesek, így az I. rendű alperes sem volt felelős. Az I. rendű alperes azzal követett el jogsértést, hogy a hozzátartozók, néhai **Cs.A-né** gyermekei kérése ellenére néhai **Cs.A-né** hamvait nem adta ki részükre, hanem néhai **Cs.A.** kívánsága szerint eljárva **B-on** temettette újra. Alaptalanul hivatkozott az I. rendű alperes arra, hogy szerződéses kötelezettségét teljesítette, mivel a szerződést nem néhai **Cs.A-né**val, hanem néhai **Cs.A.**sal kötötte. Néhai **Cs.A.** pedig a fent kifejtettek szerint néhai **Cs.A-né** hamvainak helyéről rendelkezni nem volt jogosult.

A Ptk.75.§-ának (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk.85.§-ának (3) bekezdése alapján meghalt személy emlékének megsértése miatt bírósághoz fordulhat a hozzátartozó (kegyeleti jog).

A kegyelet az elhunyt személy emléke iránt érzett tiszteletként határozható meg. Az elhunyt emlékéhez fűződő jogok, mint személyhez fűződő jogok, általános jellegű védelem alatt állnak. Azok mindenféle formája védett a Ptk.75.§-ának (1) bekezdésében írt abszolút védelmi szabályból következően.

A fentiek szerint néhai **Cs.A-né**nak a temetkezési helyének megválasztásához fűződő joga sérült. Az ő jogát a felperesek, mint a gyermekei érvényesíthetik kegyeleti jogként. Emellett a felpereseknek édesanyjuk emlékéhez fűződő saját joga is sérül azzal, hogy édesanyjuk

végakarátának nem tudnak eleget tenni, a feldúlt **b-i** sírhelyet néhai **Cs.A-né** kívánsága szerint nem tudják helyreállítani, mivel az I. rendű alperes a hamvakat nem adta ki, és mint a **b-i** sírhely feletti rendelkezési jogosult megakadályozza a felpereseket a végakarát teljesítésében.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az I. rendű alperes kegyeleti jogot sértett. Helyesen kötelezte őt a Ptk.84.§-ának (1) bekezdés *b)* pontja alapján a jogsértés abbahagyására, és tiltotta elő őt a további jogsértéstől.

Itt emeli ki a másodfokú bíróság, hogy a temetés helyének megválasztásához való jog és a temetési hely feletti rendelkezési jog két különböző jog. A temetőkről és temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény 22.§-ának (1) bekezdése szerint a temetési hely felett az rendelkezik, aki megváltotta. Ugyanezen törvény végrehajtására kiadott 145/1999. (X.1.) Kormányrendelet 35.§-ának (2) bekezdése értelmében a sírnyitáshoz a temetési hely felett rendelkezni jogosult hozzájárulása szükséges, kivéve a nyomozóhatóság részéről kezdeményezett sírnyitást.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a **b-i** ... Köztemetőben lévő sírhely feletti rendelkezési jogosultság a perben nem álló **Cs.Gy-t**öt, a II. rendű felperes házastársát illeti. Ezt támasztották alá a keresetlevélhez csatolt okiratok, így a rendőrségi nyomozást megszüntető határozat, illetőleg a **b-i** Temetkezési Intézet Zrt. tájékoztatása. Az nem volt vitás, hogy a **b-i** temetőben a sírhely feletti rendelkezési jogosultság az I. rendű alperest illeti. Mindezen jogosultságok azonban függetlenek attól, hogy néhai **Cs.A-né** hol kívánt eltemetkezni. Annyiban bír jelentőséggel a temetési hely feletti rendelkezési jog, hogy néhai **Cs.A.** csak jogsértéssel jutott a hamvakhoz, és a felperesek is csak az I. rendű alperes hozzájárulásával juthatnak hozzá elhunyt édesanyjuk maradványaihoz.

A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a Ptk.5.§-ának (1)-(3) bekezdéseire alapítva pótolta az I. rendű alperes hozzájáruló nyilatkozatát ahhoz, hogy a **b-i** temetőben néhai **Cs.A-né** hamvait tartalmazó urnát exhumálják, és azt az I. és II. rendű felperesek részére kiadják.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú ítéletet - fellebbezett részében.

A tárgyi illetékfeljegyzés jogos perben az I. rendű alperes sikertelenül fellebbezett, ezért a feljegyzett 48.000 forint fellebbezési illetéket az I. rendű alperes köteles viselni az Itv.74.§-ának (3) bekezdése folytán alkalmazandó Kmr.13.§-ának (2) bekezdése és a Pp.78.§-ának (1) bekezdése alapján.

Az I. rendű alperes köteles továbbá megfizetni a felperesek jogi képviselőjének másodfokú eljárásban felmerült munkadíját, amelyet a bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (3) bekezdése és (5) bekezdése alapján mérlegeléssel 10.000 forint + ÁFA összegben állapított meg, figyelemmel a rendelet 4/A.§-ára is.

A másodfokú bíróság határozatát tárgyaláson kívül hozta meg Pp.256/A.§-ának (4) bekezdésére tekintettel.

Pécs, 2013. szeptember 5.

dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, dr. Vagyicska Petra s.k. előadó bíró, Gáspárné
dr. Baranyabán Judit s.k. bíró